TẠP CHÍ ĐIỆN TỬ
THƯƠNG HIỆU & CÔNG LUẬN

Tương lai quản lý rác đô thị sẽ thay đổi thế nào với mô hình MRF?

20:05 14/04/2026

Tại các đô thị lớn, phân loại rác tại nguồn đang dần trở thành thói quen. Tuy nhiên, câu hỏi về "hành trình" của rác sau khi phân loại vẫn khiến nhiều người băn khoăn về hiệu quả thực tế. Phân loại tại nguồn là bước khởi đầu quan trọng, nhưng để phát huy hiệu quả, cần có sự kết nối và minh bạch giữa các khâu trong chuỗi thu gom – tái chế, qua đó giúp rác thải trở lại như nguồn nguyên liệu tái sinh.

Phân loại xong rồi...sao nữa?

Gia đình chị T.L, sống ở phường Tân Mỹ (TP.HCM), đã duy trì việc phân loại rác trong sinh hoạt hàng ngày: *"Hồi đầu cũng lười, nhưng làm riết cũng quen. Chỉ là tôi băn khoăn không biết rác có được xử lý riêng không, hay cuối cùng lại đổ chung một chỗ? Nghĩ vậy nên chưa thật sự yên tâm*".

> Tại các đô thị lớn, phân loại rác tại nguồn đang dần trở thành thói quen

Đây là tâm lý chung của nhiều hộ gia đình ở các đô thị lớn. Dù đã nhận thức lợi ích của việc phân loại rác tại nguồn và sẵn sàng thay đổi thói quen sinh hoạt, người dân vẫn thiếu thông tin về việc rác có được xử lý tách biệt không. Khoảng cách giữa hành vi đúng và kết quả thực tế vì thế vẫn tồn tại, ảnh hưởng đến động lực duy trì phân loại tại nguồn.

Trong định hướng kinh tế tuần hoàn theo Luật Bảo vệ Môi trường 2020 và cơ chế trách nhiệm mở rộng của nhà sản xuất (EPR), chất thải không còn là điểm kết thúc, mà là nguồn tài nguyên cần được thu hồi và đưa trở lại sản xuất. Điều này đòi hỏi một hệ thống có thể theo dõi và minh bạch toàn bộ hành trình của vật liệu sau phân loại.

Nhiều quốc gia đã giải quyết vấn đề này bằng cách xây dựng hệ thống minh bạch, giúp người dân thực sự "thấy" được kết quả. Tại Nhật Bản, nhờ Đạo luật Thiết lập Xã hội Vòng tuần hoàn Vật chất từ năm 2000, người dân phân loại rác theo lịch thu gom công khai, qua ứng dụng di động và các bảng điều khiển dữ liệu EPR theo thời gian thực.

Tương tự, tại Đức, mọi doanh nghiệp phải tham gia hệ thống thu gom, phân loại và tái chế bao bì, với dữ liệu được công khai và báo cáo định kỳ. Người dân chỉ cần phân loại đúng theo quy định, còn lại toàn bộ quá trình được theo dõi minh bạch qua hệ thống quốc gia, giúp Đức luôn duy trì tỷ lệ tái chế bao bì ở mức cao.

Những bài học này cho thấy, chỉ khi chuỗi xử lý rác trở nên rõ ràng, dễ theo dõi, người dân mới thực sự tham gia lâu dài và kinh tế tuần hoàn mới vận hành hiệu quả.

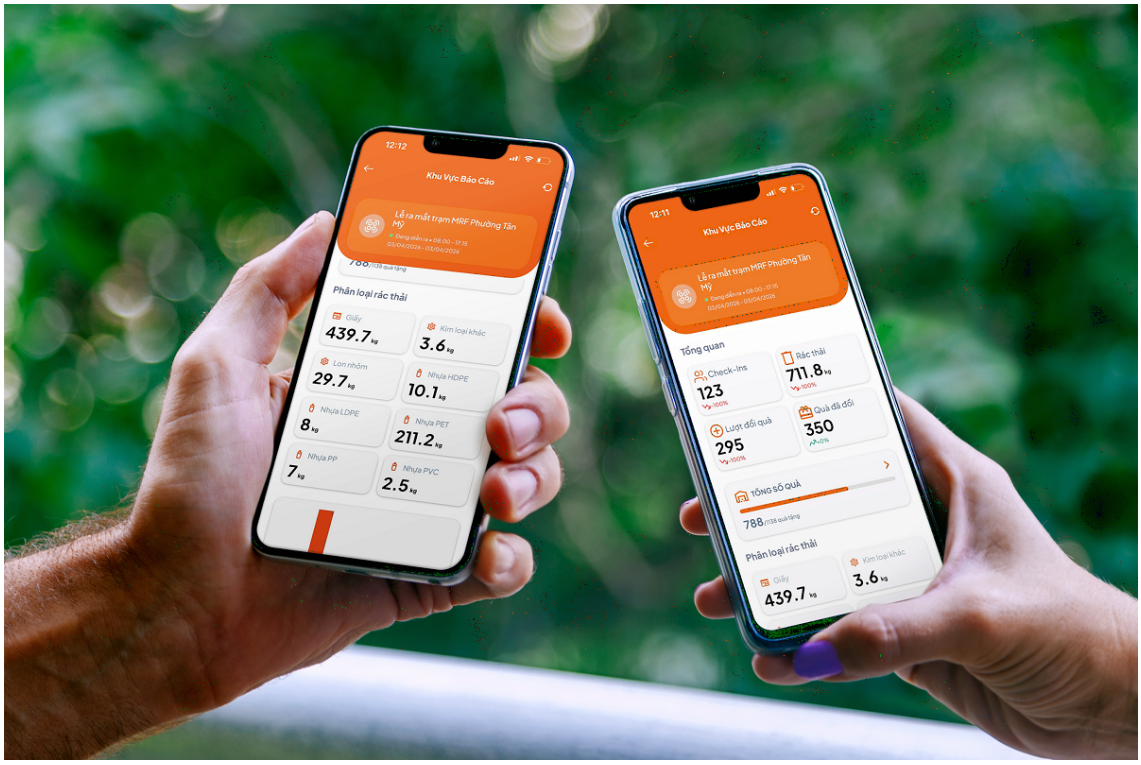
Khi rác thải có "giấy khai sinh" kỹ thuật số

Tại Việt Nam, cách tiếp cận này đang dần được hiện thực hóa. Tại phường Tân Mỹ (TP.HCM), trạm thu hồi vật liệu tái chế (MRF - Material Recovery Facility) do Unilever Việt Nam phối hợp với UBND và Ủy ban Mặt trận Tổ quốc phường Tân Mỹ cùng Công ty Cổ phần Công nghệ Grac triển khai đã kết nối hoạt động phân loại tại nguồn của người dân với hệ thống thu gom và tái chế.

Trạm MRF đặt tại phường Tân Mỹ chính thức được đưa vào vận hành

Đáng chú ý, trạm MRF tiên phong tại Việt Nam trong việc vận hành trên nền tảng số, cho phép ghi nhận và theo dõi dòng vật liệu tái chế theo thời gian thực, thay vì chỉ dừng ở khâu thu gom vật lý. Tại đây, rác phân loại từ hộ gia đình được cân, phân tách theo từng nhóm vật liệu và lưu trữ riêng trước khi chuyển đến các đơn vị tái chế phù hợp. Toàn bộ quá trình đều được cập nhật trên hệ thống.

Người dân có thể nắm bắt khối lượng rác thu gom và phân loại theo từng nhóm vật liệu được ghi nhận từ thực tế trên điện thoại

Thông qua ứng dụng di động, người dân có thể theo dõi hành trình của lượng rác mình đã phân loại – từ điểm thu gom đến khi trở thành nguyên liệu đầu vào cho đơn vị tái chế. Cách làm này góp phần thu hẹp khoảng trống thông tin, từng bước củng cố niềm tin vào hiệu quả của việc phân loại tại nguồn.

Nhiều cư dân phường Tân Mỹ sau khi trải nghiệm trạm MRF đã chia sẻ niềm vui rõ rệt. Chị T.L, cho biết: *“Giờ từng bước đều hiện rõ trên ứng dụng. Biết rác không bị đổ lẫn mà thực sự được tái chế, tôi thấy việc làm của cả nhà có ý nghĩa hơn”.*

Người dân địa phương tích cực tham gia phân loại rác tại trạm MRF

*“Sẽ không có kinh tế tuần hoàn nếu không có phân loại rác tại nguồn”, b*à Nguyễn Thị Bích Vân – Tổng Giám đốc Quốc gia Unilever Việt Nam nhấn mạnh: “Trạm MRF không chỉ là một công trình, mà còn là minh chứng cho quyết tâm của chính quyền, doanh nghiệp và cộng đồng trong việc chung tay xây dựng thói quen văn minh, cộng đồng xanh nơi những đứa trẻ được lớn lên khỏe mạnh, vui tươi, biết bảo vệ môi trường".

Với định hướng phát triển bền vững, Unilever Việt Nam đang hướng tới nhân rộng mạng lưới trạm MRF thành một phần của hạ tầng đô thị. Mô hình này được kỳ vọng góp phần xử lý hiệu quả gần 70.000 tấn chất thải rắn sinh hoạt mỗi ngày trên cả nước, đồng thời hỗ trợ mục tiêu về kinh tế tuần hoàn nhựa theo

Chương trình Đối tác Hành động Quốc gia về Nhựa (NPAP) và Luật Bảo vệ Môi trường 2020.

Các phát kiến phân loại rác tại nguồn của Unilever Việt Nam thu hút sự tham gia của nhiều đối tượng trong xã hội

Trong quản lý rác thải nhựa, chiến lược của Unilever tập trung vào ba trụ cột: Giảm nhựa nguyên sinh, tuần hoàn bao bì qua tái chế và tái sử dụng, và thúc đẩy trách nhiệm mở rộng của nhà sản xuất. Trạm MRF đóng vai trò then chốt, giúp hoàn thiện vòng tuần hoàn từ phân loại tại nguồn, thu gom, xử lý & tái chế, sản xuất bao bì mới từ nhựa tái chế, đến tiêu thụ và tái sinh.

Khi mỗi trạm MRF không chỉ xử lý rác mà còn mang lại sự minh bạch và niềm tin cho người dân, đô thị Việt Nam sẽ từng bước chuyển mình từ mô hình "thu gom – chôn lấp" sang hệ thống quản lý rác thải bền vững. Lúc ấy, câu hỏi "phân loại xong rồi rác đi đâu?" sẽ có lời giải rõ ràng ngay trên ứng dụng trong tay người dân.

T.A